

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1712

Q. 239. Quid notandum sit circa casus in Societate Jesu reservatos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42433

subdito facultatem confitendi alteri, potius inclinandum esse in mitiorem partem pro subdito: additque hæc verba S. Thomæ: *Prælati qui sunt nimis solliciti, ut conscientiam subditorum per confessionem sciant, multis laqueum damnationis injiciunt, & per consequens sibi ipsis.*

1667. Q. 239. Quid notandum sit circa casus in Societate *RESU* reservados. R. seqq. §. 1. Post Decretum Clementis VIII. nequidem Generalis potest reservare aliquod peccatum autoritate sua nisi suppositâ discussione & consensu Congregationis. *Lugo, Dicast. d. 11. n. 120.* Quamvis autem Congregatio provincialis reservare non possit, cum careat jurisdictione, tamen id possent Superiores suppositâ discussione & consensu Congregationis provincialis, *Dicast. à n. 112. & 119.* Etiam adhuc licebit Superioribus determinare pœnitentias graves quibusdam peccatis, etiam non reservatis, à Confessariis imponendas, quæ subditos ab hujusmodi perpetrando cohibere possint, *Ordinationes Generalium c. 5. n. 7.*

1668. §. 2. Præter 11. casus Clementinos in Societate reservados, quos n. 1600. refert *Busenb.* reservantur specialiter in Societate, 1. Perjurium & falsum testimonium in judicio vel extra. 2. Furtum & usurpatio alicujus seu appropriatio rei contra votum paupertatis in ea quantitate, quæ efficiat peccatum mortale. 3. Lapsus carnis voluntarius, & quidquid est contra votum castitatis, quod in actum externum prodcat. 4. Inobedientia expressa, quâ quis asserit nolle se parere. 5. Seditio in Superiorem & divisio à capite, in grave nocumentum Societatis. 6. Detractio famæ bonæque existimationis

nis aliorum, & discordiarum seminatio inter fratres. 7. Impedimentum excludens è Societate reticuisse in examine, vel in illo mentitum esse, unde grave damnum oriri possit. 8. Acceptio seu missio litterarum absque licentia expressa, quæ scilicet acceptio vel missio contineat rationem peccati mortalis. 9. Transgressio votorum simplicium, quæ professi emittunt post professionem. 10. Censuræ seu peccata, quæ in nostris Constitutionibus, Bullis vel Decretis annexam habent excommunicationem. Hæc omnia, cum manifestè erunt mortalia & in actum exteriorem prodierint, reservantur superiori domus vel Collegii, & ab alio, nisi de expressa ipsius licentia, absolvi non possunt. Ita verbotenus in *Ordinationibus Generalium* c. 5. ubi c. 6. datur instructio, quomodo Superiores se habere debeant, si pro casu reservato absolvendo petatur ab eis facultas.

§. 3. Per apostasiam à Religione inter Clementinos reservatam intelligitur, 1. propriissimè, si quis deliberato animo, relinquendo in perpetuū vitam religiosam, fugiat, & dimittat habitum. 2. Si discedat à Religione animo nunquam redeundi ad illam, etsi habitum retineat. 3. Si dimittat habitum, etsi tantum ad tempus manere velit extra Religionem; sicuti à fide apostata dicitur, etsi habeat animum redeundi aliquando ad fidem. 4. Qui post vota simplicia in Societate JESU edita ab hac recedit, est apostata, uti declaravit *Paulus III.* Bullâ *Licet debitum* & *Pius V.* Bullâ *Æquum reputamus*. Hinc *Bannez* 2. 2. q. 12. a. 1. dicens recedere à Religione, in quâ emittitur votum simplex tantum, non esse apostasiam, corrigendus est.

5. Apostata est, qui è causis non veris, fraude ac
 dimissionem obtinuit, aut ex causis quidem veris
 justis gravibusque delictis sed eâ intentione per
 tratis, quò facilius dimissionē extorqueret, uti de
 ravit Congregatio VII. Dec. 22. n. 4. Attamen
 non esse apostatam, qui propriâ Religione de
 fertâ transit absque legitima licentia ad laxi
 rem, tenent *Cajet. Arrag. Nav. Sa, Valent. La*
Sanch. in Decal. L. 6. c. 8. n. 8. quia simplicitas
 non recedit à Statu religioso: Contradicitur
 men probabiliter *Suar. De Relig. Tom. 4. tr. 1.*
L. 3. c. 12. n. 16. quia invalidè assumit laxiorem
 ergo re ipsa deserit omnem Religionem.

1670. §. 4. Per lapsum carnis voluntarium opere
 consummatum, qui est inter Clementinos, in
 telligitur, non sola copula carnalis sed etiam
 pollutio, *Suar. Sylv. p. 1. v. Casus reserv. cal.*
Gob. Tr. 7. n. 677. meritò dicens esse certum
 Putat quidem *Diana p. 11. Tr. 2. R. 61.* lapsum
 carnis non censerì consummari per distillatio
 nem, sed etiam in hoc contradicit *Gob. n. 681.*
 quia est vera effusio seminis, quamvis nondum
 ita perfecti. Quòd si pollutio proveniat ex solâ
 delectatione interna absque omni actu aut me
 dio externo, *Sporer in Tyr. Sacram. p. 4. n. 329.*
332. Coriol. & Kiene apud Dian. p. 4. Tr. 4. R.
61. putarunt per *Clementem* non reservari, quia
 ut dicatur lapsus opere consummatus, videtur
 requiri, ut procuretur per medium externum,
 v. g. per tactum aut saltem per externum sensi
 bilem conatum, sed absolutè tenendum est op
 positum, quia quoties peccatum pervenit ad
 pollutionem, actus externus censetur in sua spe
 cie consummatus, *S. Tho. 2. 2. q. 154. a. 11. Suar.*
suprà L. 2. c. 18. Sylv. suprà Dian. p. 3. Tr. 2. R.

118. Gob. n. 678. Si quis tamen vovisset cavere etiam causas per accidens pollutionis, & v. g. equitando eam sibi causaret, peccaret quidem mortaliter per illam pollutionem, attamen non videtur incurrere reservationem, quia, nisi aliud aliunde constet, mens reservantis censetur tendere in pollutionem secundum communem statum illicitam & non ratione privatæ obligationis, quâ quis eam sibi interdixit etiam tunc secururam ex causis per accidens alioqui de se licitis, *Gormaz De act. hum. n. 178.*

§. 5. Per *Clementem* non reservantur impudici aspectus, tactus, locutio, lectio, quamvis de se sint mortalia externa, quia non censentur lapsus carnis opere consummatus, *Suar. Coriol. Dian. supra contra Turv.* Attamen ista omnia reservantur in Societate, quando tales actus habent malitiam externam de se mortalem, id est, quæ censeretur mortaliter mala in homine soluto, secundum dicta n. 1649. essetque index internæ voluntatis mortaliter malæ, *Henriq. Gran. Dian. p. 4. tr. 4. R. 163. ac rescripsit Mutius Generalis 9. April. 1644.* Aliud est, si fieret v. g. tactus manûs muliebris aut aspectus vultûs illius, qui de se indifferens est accipi in bonam vel malam partem, quamvis procederet à voluntate interna mortaliter mala, nam non ideo esset casus reservatus in Societate, *Suar. Coriol. & rescripsit Claudius Generalis 9. Nov. 1608.* Rectè tamen notat *Castrop. supra*, si tali etiam levi tactu vel aspectu velles foemina de hoc satis consciæ indicare tuum actum internum mortaliter malum, fore reservatum. Addit *Præpositus* etiam fore, si quis inhonestè aspiceret foeminam vicinam, ita ut hoc notaretur cum scandalo. §. 6.

1671.

§. 6.

1672. §. 6. Si ad delectationem morosam, vel desiderium turpe, sequatur commotio spirituum & partium genitalium, aliqui putant hoc ipso esse casum reservatum in Societate quia est mortale, quod prodit in actum externum graviter oppositum castitati, & Societas reservat, quidquid est contra votum castitatis, quod in actum externum prodit. Alii negarunt, tamen quia aliàs debuissent in Societate reservari omnes delectationes internæ, cum naturaliter habeant semper adjunctas tales commotiones tum etiam quia hoc non reservatur, quod non teneor in confessione aperire, sed secundum dicta n. 128. non est opus hoc addere in confessione. Alii distinxerunt, putantes esse reservatum, si externa illa commotio sit in se voluta vel in eam subortam positivè consentiat voluntas, hic enim videtur habere locum ratione primæ sententiæ: negarunt autem, si non sit in se voluta, neque in eam positivè consentiat voluntas. Interrogatus à me de hoc casu aliqui Revisor Romanus, respondit 25. Febr. 1707. his verbis. *Quod spectat casum propositum, supra eo consului, quos hic nôram doctissimos & harum rerum peritissimos, una omnium sententia, cui meam adjungo, hæc fuit, non esse reservatum. Quod intelligitur, etiam si talis commotio esset in se voluta. Judicarunt tamen omnes tactum venereum aut distillationem sequentem ex delectatione interna esse reservatam. An autem incurrat reservationem, qui sine propria delectatione interna concurrat proximè, v. g. per tactum, ad pollutionem alienam, colligi debet ex dictis L. 4. n. 155. ubi defendi sententiam affirmativam.*

§. 7. Reservatur testimonium falsum, quo 1673.
 proximus graviter læditur, quamvis non sit ju-
 ratum. Item gravis violatio paupertatis: quæ
 quandonam fiat, & speciatim in Societate, dixi
 L. 4. à n. 104. 136. Item *seminatio discordiarum*,
 etiam inter externos, secundum illud *Proverb.*
 6. v. 19. *Qui seminat inter fratres discordias, quod*
dicitur detestari Spiritus S., ubi per fratres in-
telliguntur omnes, qui juncti esse debent vin-
culo charitatis. Per reticentiam autem impedi-
menti excludentis à societate, intelligitur impe-
dimenti essentialis: attamen reticentia impe-
dimenti secundarii etiam reservatur per secun-
dam partem illius septimi casus, quia circa hoc
committitur mendacium, quod potest esse gra-
viter perniciosum. Ita quoad omnia Castrop su-
prà. Nec obstat, quod ingressurus, ante admis-
sionem non esset subditus Societati, nam est re-
servatio improprie dicta, per hoc, quod omni-
bus Confessariis nostris tollatur potestas absol-
vendi à tali peccato, Lugo in Resp. mor. L. 4.
dub. 16. n. 11.

§. 8. Quod quartum casum attinet, putat 1674.
Castrop. supra, omnem inobedientiam forma-
lem esse mortalem, nec in illa dari parvitatem
materiæ, quod verum est, si adfit contemptus
formalis authoritatis in Superiore, uti explica-
tum est L. 5. à n. 242. hinc si dicas, etiam quan-
do materia est levis, te nolle obedire, & non
declares te solum nolle in hac materia, in aliis
verò paratum esse obedire, sine dubio absolutè
contemnis Superiorem & incurris reservatio-
nem, uti rectè Lugo De pœn. d. 20. à n. 28. est-
que perinde, quibus verbis utaris, dummodo
in his circumstantiis sufficienter significant vo-
 lun-

luntatem non parendi, tum enim importabatur eundem contemptum Superioris vel obedientiæ. Quòd si internuncio indicanti voluntate Superioris dicas, *nolo parere*, ordinariè etiam incurretur reservatio, quia sicuti Superior prebet per internuncium, sic ei respondetur in internuncio, *Lugo supra*, & in Resp. dub. 2. Præterea in Congregatione VII. Decreto 44. habetur, *Cum propositum fuisset, standumne esset ordinationi P. N. Claudii dicentis reservatum casum esse, si quis Fratrum diceret Ministro aliquid jubentis licet non præcepto, nolo facere, censuit Congregatio huic ordinationi vel declarationi standum esse: relinquitur tamen loci hujus explicatione prudentiæ Patris Nostri Less & Castrop. putant non esse mortale nolle obedire Superiori, quia indoctus est & imprudens, vel tibi offensus, dummodo ea in obedientia nec Superiori nec aliis declaretur, aliter esset gravis cõtemptus & injuria contra ipsum. Si autem Frater dicat, *non obediam*, non incidit in reservationem, quia tantùm casus dicentis *nolo obedire*, intelligitur expressè reservatus. *Mutius 1617. 20. Martii.**

1675. §. 9. Quoad acceptionem vel missionem litterarum continentium rationem peccati mortalis, putat *Castrop.* incurri reservationem, etiam si Superior consenserit, quia illa licentia Superioris est irrita, cùm licentia respicere debeat tantùm licita & honesta: sed oppositum videtur probabilius, nam verba restringuntur ad conditionem si fiat *absque licentia expressa*. Quòd si quis litteras tales miserit, sed casu non pervenerint ad eum, cui missæ sunt, putant aliqui non incurri reservationem, quia quando effectus, quem legislator principaliter volebat ca-

veri,

veri, secutus non est, præsumitur noluisse incurri poenam, videtur autem principaliter intendi, ne alter recipiat tales litteras, quia per hoc, quod præcisè mittantur, non incurritur principale nocumentum. Quod confirmant à pari, nam *Nav. Côn. Hurt. Dicast. De censur. D. 2. n. 129. Diana in Comp. v. Censura n. 6. do-* cent, quamvis *Greg. XIII.* prohibuerit sub excommunicatione latæ sententiæ, ne Religiosi cujusdam Ordinis scribant ad Moniales ejusdem Ordinis, tamen si quis scribat, & epistola non perveniat ad Monialem, non incurri excommunicationem: ita illi: Sed contrà est, quòd in *Ordinatione pro studiis superioribus* prohibeamur docere hanc 21. prop. inter Theologicas: *Nonnulla peccata, quæ reservantur in Societate, ut machinatio in superiores, seminatio discordiarum & similia, licet attingant gravitatem peccati mortalis, non sunt reservata, nisi sequatur effectus.* Ratio potest esse, quia quando Reservantes non addunt, effectù secuto, censentur reservare culpam, propter malitiam de se aptam causare talem effectum, quæ tota posita est, etiamsi per accidens non sequatur effectus.

§. 10. Vota simplicia Professorum, quorum violatio est reservata, sunt. 1. Non relaxandi paupertatem. 2. Prælaturam vel dignitatem non ambiendi intra Societatem. 3. Nec extra Societatem. 4. Deferendi utrosque ambientes, etiam non professos. 5. Si quis promoveatur extra Societatem, audiendi consilia & exequendi, si judicaverit meliora. Referuntur pluribus in *Epitome Instituti* p. 3. c. 3. l. 4. Et de voto non ambiendi, videri possunt, quæ dixi l. 4. à n. 162. Excommunicationes in Societate

Tom. VI.

P p p

refer.

1697.

reservatæ enumerantur in Instituto Pragæ in
 presso volum. 1. pag. 663. & seqq. Easdem pa-
 cis refert *Castrop.* suprâ n. 11. Et præcipuè con-
 cernunt electionem Generalis, profugientes
 Societate, impugnantes Institutum, utentes
 externorum ad dimissionem alicujus: quos
 omnes casus fusè explicat *Castrop* tr. 16. d. 5.

1678. §. 11 Quod attinet ad absolutionem ab
 reservatis, imprimis certum est quærendam
 esse aliquam directam ab illis absolutionem
 quæ dari potest à solo Superiore vel de ejus
 licentia; hinc in *Ordinatione pro studiis Superioribus*
 prohibemur docere hanc 23. prop. in
 Theologicas: *Is, qui à reservato peccato pro
 cognito ex necessitate aliqua indirectè est absolutus,
 non tenetur deinceps se Superiori sistere, nec per se
 per alium, sed manet simpliciter absolutus, & sine
 ulla onere quærendi directè à reservato absolutionem*

1679. Deinde *Ordinationes Generalium* c. 6. sic habent
 De iter agentibus quando ad aliquem Socie-
 tatis locum divertunt, aliter judicandum est, qui-
 nempe potest à reservatis ordinarius loci illi-
 us Confessor absolvere, aut si is haberi non
 possit, quilibet alius Societatis Sacerdos appro-
 batus, aut si is quoque desit, etiam externus.
 In omnibus tamen his casibus cum onere
 obligatione, ut se sistant postmodum Superio-
 ri suo, ad quem ituri vel redituri sunt, eique aut
 alteri de ejus licentia confiteantur. Si verò ac-
 cidat, ut aliquis tanquam hospes sit in aliquo
 Collegio, diu tamen ibi moraturus (puta spatio
 unius aut alterius circiter mensis) si is eo tem-
 pore in casum aliquem reservatum incidere
 poterit ac debet absolvi à Superiore illius
 loci, in quo est, vel de illius licentia, tanquam

si proprius esset ejus subditus, sine obligatione
sistendi se Superiori ejus loci, ad quem propriè
pertinet.

Superiores locales possunt absolvi per 1680.

quemcunque ex ordinariis suæ domûs Con-
fessariis. Quòd si alium ex suis subditis malint,
is absolvet cum onere præsentandi se Provin-
ciali. Provinciales autem absolvi possunt à suo
socio, à Superioribus localibus seu eorum ad id
delegatis, à Confessariis ordinariis domûs:
quo jure etiam gaudent ipsius Socii. In Resi-
dentis missionibusque fixis, in quibus è nostris
pauci morantur, jus idem illarum Superiori-
bus conceditur, quod Rectores habent quoad
facultatem absolvendi per se seu delegandi, in-
tegrâ tamen illis concessione manente Con-
greg. VIII. Decr. 25. pro parvis domibus, quâ
Confessarius potest absolvere pœnitentem à
reservatis, cum onere se præsentandi Provin-
vinciali, si brevî sit in ejus domum discessurus.
Præterea si Superior ex urbe abierit, vice. Præ-
positus aut vice. Rector ab eo dictus habeat fa-
cultatem absolvendi à reservatis, qualem &
ipse Superior. Quòd si nullum suo loco substi-
tuerit, etiamsi per unam seu integram diem fu-
turus sit absens, nec consuli possit, is, qui Mini-
ster est & domui tunc præest, facultatem habet
tum absolvendi tum delegandi hanc pote-
statem.

Ad extremum, ut omnes eximantur scrupu- 1681.

li, & majori cum fiducia ac libertate proceda-
tur, cum Confessarius bonâ fide dubitat, an
mortale sit, quod proponitur ab eo, etiamsi ex
genere suo reservatum sit, potest absolvere, li-
cèt hujusmodi dubitatio ex ignorantia proce-

dat: Sed neque postea, si animadvertentur man-
festè fuisse mortale, repetenda erit confessio
bona siquidem & vera fuit absolutio, Hucusque
Ordinationes dictæ.

1682. §. 12. Ex dictis n. 1680. infert *Dicast.*
pœnit. d. 11. n. 288. quamvis Provinciales
Superiores locales in Societate, non possint
designare quoscunque Confessarios pro ab-
solutioe à suis reservatis, attamen posse designare
re alios etiam non Societatis Sacerdotes,
subditos suos absolvant à reservatis, quia
potestas non invenitur ullibi esse restricta, ni-
ximè cum possit etiam extra Sacramenta
tolli reservatio.

1683. §. 13. Ex dictis n. 1668. 1681. sequitur
Societate non reservari peccata dubiè mor-
talia: Hinc casus murmurationis dubius, qui
declaratione *Claudii Generalis* erat reservatus
nunc cessavit, *Tamb. De cas. Reserv. c. 7. §.*
num. 61.

1684. Q. 240. *Quid præterea notandum sit circa*
reservationem & absolutionem à reservatis. R. §. 1.
Potestas ordinaria absolvendi à reser-
vatis est favorabilis & latè interpretanda, quod
datur ob commune bonum: & idem est de
legata, quando datur non expressis personis
absolvendis; si autem detur his expressis,
strictè interpretanda, quia non censetur
nisi pro bono privati, *Castrop. tr. 3. d. 4. p. 1. n. 1.*
Et consequenter si potestas absolvendi à reser-
vatis detur Confessario in gratiam Confessarii
est largè interpretanda: si in gratiam pœnitenti-
tis, strictè, *Sanch. De Matr. l. 8. d. 2. n. 6. Tamb. De*
Sacram. l. 1. c. 9. §. 1. n. 13. Reservatio est strictè
interpretationis, cum enim videatur habere
adju